

HNRY

HIILINEUTRAALIT JA
RESURSSIVIISAAT YRITYSALUEET

KESTÄVYYSONGELMIEN RATKAISEMINEN ON TUOTTAVA LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUS YRITYKSILLE

Vaikuttavuussijoittaminen kestävästä liiketoiminnasta edistäjänä

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Vaikuttavuuden arvioinnin merkitys ja menetelmät nousevat tuotto-odotusten rinnalle keskiöön sijoitustoiminnassa

Vaikuttavuussijoittamisen konsepti esittelee vastuullisen sijoittamisen, sekä vaikuttavuussijoittamisen periaatteet. Näistä se keskittyy erityisesti vastuullisuussijoittamisen rooliin ja tulevaisuudennäkyisiin osana kestävien ratkaisujen valtavirtaistumista. Mainittujen sijoitustrendien rinnalla on selvästi nähtävissä, että kaikissa sijoituksissa ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvien teemojen vaikutus ja sen mittaaminen ovat nousemassa keskiöön tuotto-odotusten rinnalle. Jos tänä päivänä jossakin vielä riittääkin se, että joku tapa toimia on tuottava, mutta sen vaikutuksia ympäröivään maailmaan ei ole edes arvioitu, eletään todennäköisesti viimeisiä hetkiä, kun se on mahdollista.

Vaikuttavuussijoittamista tarkastellaan sekä sijoittajien, yritysten että yritysalueiden näkökulmista. Nostamme esiin myös käytännön esimerkkejä siitä, mitä vaikuttavuussijoittaminen ja vaikuttavuuden arviointi ja mittaaminen tällä hetkellä tarkoittaa ja miten sitä toteutetaan. Alalla yleinen ymmärrys on, että sekä vaatimukset että tavat ja työkalut vaikutusten mittaamiseen tulevat mullistumaan tulevien kymmenen vuoden aikana, mikä tulee vaikuttamaan jokaisen yrityksen toimintaan. Samoin käsitys siitä, että ympäristön ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisu on itseasiassa juuri sitä tuottavaa liiketoimintaa, johon yleensä kannattaa sijoittaa.

Pyrimme myös nostamaan esiin mahdollisuuksia ja keinoja, joiden avulla yritykset voivat lähteä suunnittelemaan toimintansa vaikuttavuutta ja sen todentamista osana tulevaisuuden liiketoimintansa strategiaa. Vastaavasti konseptin tavoitteena on herättää huomioimaan, että toimialat tai yritykset, jotka eivät osoita vastuullisuutta toiminnassaan, ovat jäämässä rahoitusmarkkinoilla paitsioasemaan.

Asiasanalista: vastuullinen sijoittaminen, vastuullinen liiketoiminta, vaikuttavuussijoittaminen, vaikutukset, nettovaikutus, tuotto, liiketoimintastrategia

Kohderyhmä – tämä konsepti sopii sinulle

- Jos etsit tapoja, joilla yrityksenne voi uudistaa strategiaansa
- Jos etsit tietoa siitä, millaisia asioita sijoituksissa tullaan tulevaisuudessa arvioimaan
- Jos etsit inspiroivia käytännön esimerkkejä siitä, miten positiivinen vaikuttavuus luo kannattavaa liiketoimintaa

Konsepti on luotu ensisijaisesti yrityksille ja sitä kautta yritysalueille. Yritysten toiminnassa vaikuttavuussijoituksia voi hakea sekä toiminnallisiin että tuotteisiin/palveluihin liittyviin kehityskohteisiin. Yritysalueen näkökulmasta vaikuttavuussijoittaminen voi soveltua infrastruktuuriin liittyviin kohteisiin, joilla pystytään osoittamaan selkeää vaikuttavuutta, että tuottavuutta.

Yritysalueen mittakaavassa vaikuttavuussijoittamisen periaatteet soveltuvat toteutettaviksi yritysalueilla, jotka ovat elinkaarensa suhteen joko suunnitteilla, rakenteilla, kehitys- tai aktiivisessa toimintavaiheessa. Vaikuttavuussijoittamista voidaan toteuttaa yritysalueen infrastruktuuriin suunnittelu- ja rakennusvaiheessa tai elinkaaren muissa vaiheissa. Kun tarkastellaan yritysalueita niiden toiminnan perusteella, vaikuttavuussijoittaminen ei rajaa pois toimialoja, vaan arvioi kohteissaan sekä sosiaalista, ympäristö ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Vastuullinen ei sijoita ongelmaan – vaikuttava sijoittaa ratkaisuun

Sijoittaminen ja kohteiden rahoittaminen on aina vaikuttavaa – sillä on sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia sekä kohteeseensa, sen välittömään ympäristöön ja ympäröivään maailmaan laajemminkin. Keskeistä vaikutuksissa on se, ovatko ylittävät toiminnan positiiviset vaikutukset sen negatiiviset vaikutukset – toinen keskeinen kehityskohde on se, miten negatiivisia vaikutuksia saadaan vähennettyä ja positiivisia lisättyä.

Sijoituspäätöksissä vaikutusten arvioinnin merkityksen tiedostaminen on vahvistunut koko 2000- luvun ajan, ja viimeisen kymmenen vuoden aikana se on lisääntynyt merkittävästi. Tähän mennessä kehitystä on kuvattu pääasiallisesti vastuullisen sijoittamisen ja vaikuttavuussijoittamisen kautta.

Vastuullinen sijoittaminen huomioi sijoituspäätöksissään sijoituksen kohteen ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen sekä hallintotapaan (ESG, Environmental, Social, Governance) liittyvät yksityiskohdat ja toimenpiteet ja vaatii että näiden olevan kunnossa sen tason mukaisesti, joka liittyy lakiin ja käsityksiin yrityksen toiminnan vaikutuksista sekä ympäristölle tai ihmisille. Vastuullinen sijoittaja ei sijoita kohteisiin tai toimialoille, jotka perustuvat tai edistävät haitallisia käytäntöjä. Vastuullinen sijoittaminen välttelee sijoituskohteita, joilla on negatiivisia vaikutuksia.

Vaikuttavuussijoittamisessa sijoituspäätöstä arvioitaessa ensimmäinen kriteeri on se, että sijoituksia halutaan tehdä vain ja nimenomaisesti toimintaan, jolla luodaan hyötyjä joko ympäristölle tai yhteiskunnalle. Vaikuttava sijoittaminen siis lähtee positiivisen vaikutuksen tuottamisen tavoitteesta. Positiivisen vaikuttavuuden tulee myös olla mitattavissa tai muuten selkeästi osoitettavissa, minkä lisäksi sijoituksella tulee olla taloudellinen tuottotavoite.

Vaikuttavuussijoittamisen periaatteet:

- *Mitattavissa olevat hyödyt joko ympäristölle tai yhteiskunnalle*
- *Taloudellinen tuottotavoite*

Mikä on vastuullisen sijoittamisen ja vaikuttavuussijoittamisen ero?

15

Kuva 1. Pääomasijoittajat – vastuullisuuden ja vaikuttavuuden ero kiteytettynä

Vaikuttavuussijoittaminen voi kehittyessään johtaa systeemiseen muutokseen kohti kestävämpää yhteiskuntaa.

Vaikuttavuussijoittaminen (Impact Investment) on terminä esitelty ensimmäisen kerran vuonna 2007, kun oli tarve löytää nimike sijoituksille, joille oli perinteisen taloudelliseen tuoton lisäksi tavoite tuottaa selkeää ja mitattavaa yhteiskunnallista tai ympäristöön kohdentuvaa hyötyä.

Vaikuttavuussijoittaminen on ollut viime vuosina selkeästi kasvava sijoittamisen muoto ja IFC (International Finance Corporation) arvion mukaan niiden markkinoiden kasvupotentiaali on valtava. On arvioitu, että vaikuttavuussijoittaminen voi laajentuessaan johtaa systeemiseen muutokseen kohti kestävämpää yhteiskuntaa.

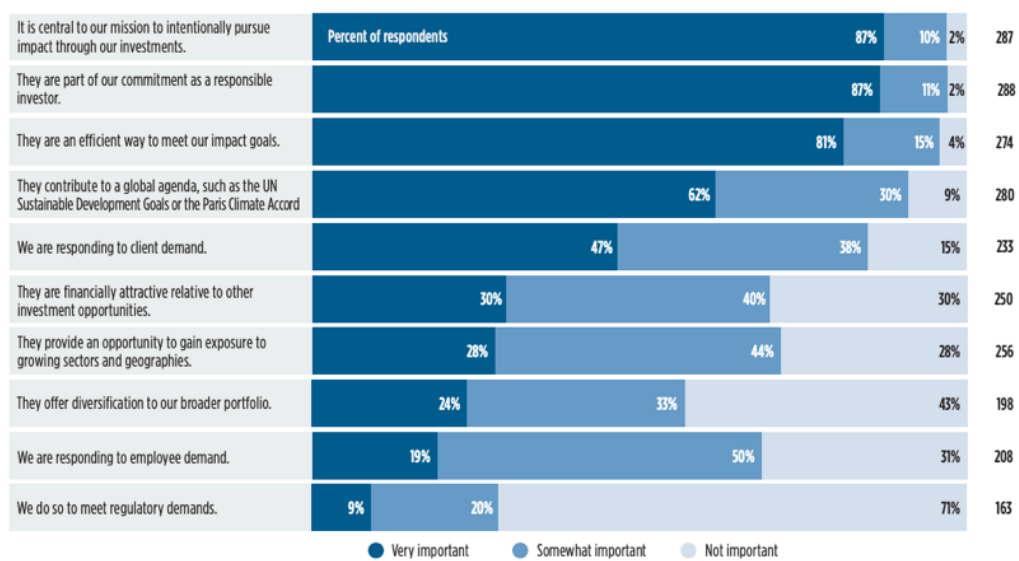
Toisesta näkökulmasta ilmaistuna – edellytys kestävämmälle yhteiskunnalle on se, että taloudelliset mahdollistajat ohjaavat sijoituksensa sellaisiin toimintoihin, jotka ratkaisevat ongelmia ja rakentavat kestäväää yhteiskuntaa.

GIIN (Global Impact Investing Network) arvioi vaikuttavuussijoittamisen markkinoiden olevan noin 715 miljardia euroa vuonna 2020. YK tekemän arvion mukaan kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen vaaditaan globaalisti yli 2000 miljardia dollaria vuoteen 2030 mennessä. Tämä katsotaan olevan mahdotonta toteuttaa ilman yksityisten ja institutionaalisten sijoittajien osallistumista. Myös vaikuttavien sijoitusten pitää olla myös taloudellisesti kannattavia ja johtaa uusiin sijoituksiin. Sijoittajien lisäksi tämä nostaa esiin myös mahdollisuudet yrityksille. Sijoitukset tehdään pääasiassa yrityksiin, jotka ratkaisevat olemassa olevia ongelmia taloudellisesti kannattavasti, mikä nostaa esiin mahdollisuuksia innovatiivisille yrityksille, jotka ottavat strategiansa keskiöön ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisemisen, olemassa olevan järjestelmän haastamisen ja

muokkaamisen, sekä haitallisia vaikutuksia aiheuttavien toiminta- ja tuotantomallien sekä markkinoiden uudistamisen kestävämmiksi.

Figure 6: Motivations for making impact investments

Number of respondents shown beside each bar; some respondents chose 'not sure / not applicable' and are not included.

Source: GIIIN, 2020 Annual Impact Investor Survey

Kuva 2: Miksi sijoittajat valitsevat vaikuttavuussijoituksia?

Osa vaikuttavuussijoittamisesta toteutetaan myös kohteisiin, joilla ei ole markkinaehtoisia tuotto-odotuksia, mutta sijoittamisen vaikuttavuustavoitteet soveltuvat sijoittajan portfolioon. Tällaisia kohteita ovat usein apurahat tutkimukseen, oma pääoma mikroyrittäjyyteen, viimesijaiset lainat, seniorilainat, sekä sosiaaliin kohteisiin kohdennettavat vaikuttavuussijoitukset. Silloinkaan kyseessä ei ole suora hyväntekeväisyys, vaan pyrkimys kohteen olosuhteiden parantamiseen ja yleensä myös pääoman kotiuttamiseen tai siirtämiseen rahoittamaan seuraavaa kohdetta.

Virallista vaikuttavuussijoittamista säännellään voimistuvissa määrin läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja "vaikuttavuuspesun" (Impact washing) estämiseksi sijoitustoiminnassa.

Käytännössä sääntelyllä halutaan varmistua siitä, että positiivista vaikuttavuutta edistävissä sijoitustoiminnassa pystytään läpinäkyvästi todentamaan ne keinot, jolla vaikuttavuutta tavoitellaan ja mitataan.

Maaliskuussa 2021 tuli voimaan EU-laajuinen “Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), joka edellyttää kaikilta sijoitustoimijoilta selvitystä heidän käyttämistään ESG-periaatteista. Tämän lisäksi vaikuttavuussijoittamiselle, sijoituksille kestäviin kohteisiin ja sijoitustuotteille, jotka korostavat ESG arviointia, on regulaatiossa lisävelvoitteita. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien sijoittajien tulee pohtia vastuullisuuteen liittyviä teemoja lain puolesta ja raportoida toiminnastaan. Tämä tulee sijoittajilta siirtymään vaatimuksena suoraan yritysille, joihin sijoitetaan.

Vaikuttavuussijoittamisen arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa. Se, millä termeillä vaikuttavuudesta ja sen arvioinnista puhutaan tulevaisuudessa voi muuttua. On havaittavissa, että monet sijoittajat eivät ole suoranaisesti innostuneet tiukoista vastuullisuuden raportointivelvoitteista, vaikka sijoitusten positiivinen vaikutus yhdistettynä tuotto-odotukseen olisikin heidän toiminnassaan keskeinen arvo. Osittain tämä saattaa johtua siitä, että vaikka intressiä raportointiin olisi, todellisen vaikuttavuuden mittaamisen tavat ja työkalut ovat vielä kehitysvaiheessa. Tämä saattaa osaltaan voimistaa kehityskulkua, jossa vaikuttavuus ja sen arviointi kasvattaa merkitystään yleisillä sijoitusmarkkinoilla ja virallinen vaikuttavuussijoittaminen joko eriytyy tiukasti säännellyksi toiminnaksi tai vaikuttavuussijoittajat sulautuvat valtavirtaan. Keskeinen teema vaikuttavuuden raportoinnissa tulee joka tapauksessa olemaan luotettavien mittaustapojen, standardien ja vertailukelpoisten menetelmien kehittyminen.

Oletuksena on myös, että positiivisen vaikuttavuuden vaatimukset kasvavat kaikessa sijoittamisessa, koska parhaat mahdollisuudet ja siten tuotto-odotukset ovat nimenomaan niissä kohteissa, joissa ratkaistaan ongelmia.

Vaikuttavuussijoittaminen kritiikin kohteena liittyen vaikutusten luotettavan mittaamisen puutteisiin

Vaikuttavuussijoittaminen on kerännyt myös kritiikkiä, joista keskeisimpiä on tavoitteiden vaikutuksen mitattavuuden haasteet ja yhteisten käytäntöjen ja vaikuttavuuden kriteerien puute. Vastustajien ohella vaikuttavuussijoittaminen saa kritiikkiä myös vaikuttavuutta edistävilta toimijoilta, jotka tiedostavat vaikuttavien sijoitusten merkityksen ja haluavat niitä tehdä, mutta kokevat vaikuttavuuden arvioinnin haasteelliseksi.

Merkittävämmäksi haasteeksi, joka nostaa tunteita vaikuttavuussijoittamisen kritikoilta, on tunnistettu ”vaikuttavuuspesu”. Siinä sijoituskohteiden negatiivisia vaikutuksia vähätellään tai piilotetaan, liioitellaan yksittäisiä positiivisia vaikutuksia tai pyritään brändäämään koko yritys positiiviseksi yksittäisen toiminnan perusteella. Vaikuttavuuspesun mahdollisuudet tulevat vähenemään selvästi, kun muut vaikuttavuussijoittamisen haasteet tulevat paremmin ratkaistuksi; vaikuttavuuden tulosten luotettava esittäminen, vertailtavuus sekä yhteisten käytäntöjen määrittelemisen vaikutusten kuvauksessa tulevat edistämään vaikuttavuussijoittamisen tavoitteiden toteutumista käytännössä merkittävästi.

Table 2: Greatest challenges facing the industry over the next five years, by respondent subgroup

	n	Impact washing	Inability to demonstrate impact results	Inability to compare impact results with peers	Lack of a common language to describe impact performance	Risk that the industry does not make progress against social or environmental challenges	Inability to integrate impact management and financial management decisions	Increased competition for suitable, high-quality deals	Inability to demonstrate financial results	Fragmentation of IMM approaches
Full sample	294	66%	35%	34%	33%	32%	30%	27%	23%	20%
DM-HQ Investors	227	70%	33%	34%	34%	33%	26%	28%	22%	19%
EM-HQ Investors	51	55%	37%	27%	29%	27%	43%	25%	31%	24%
DM-Focused Investors	140	66%	35%	34%	39%	38%	29%	22%	19%	19%
EM-Focused Investors	126	65%	40%	31%	28%	26%	29%	31%	29%	21%
Private Equity-Focused Investors	83	59%	36%	30%	29%	31%	33%	31%	31%	19%
Private Debt-Focused Investors	65	71%	42%	28%	29%	37%	29%	34%	14%	17%
Market-Rate Investors	197	63%	37%	35%	39%	29%	27%	25%	23%	20%
Below-Market Investors	97	72%	32%	31%	22%	36%	34%	30%	23%	21%
Small Investors	159	64%	35%	31%	32%	36%	33%	27%	23%	22%
Medium Investors	63	70%	38%	37%	21%	30%	30%	24%	22%	18%
Large Investors	72	69%	35%	36%	47%	24%	22%	29%	22%	19%

Source: GIIN, Annual Impact Investor Survey 2020

Kuva 3: Vaikuttavuussijoittamisen haasteet ratkaistavaksi 2020-luvulla

Koska vaikuttavuussijoittaminen on nouseva toimintaperiaate, useat käytännöt ja kriteerit ovat vielä kehitystilassa. Vuonna 2019 julkaistiin ”*Operating Principles for Impact Management*”, jonka on tähän päivään mennessä allekirjoittanut 115 vastuullisuussijoittajaa 29 maasta. Allekirjoittaneiden sijoittajien sijoitusten yhteisarvo on 341 miljardia USD. Käytännössä periaatteet ovat seuraavat:

- 1) Sijoitusstrategian mukaisten vaikuttavuuden tavoitteiden määrittely
- 2) Vaikuttavuuden arviointi sijoitussalkun kokonaisuuden perusteella
- 3) Sijoittajan osallistuminen kohteen/toiminnan vaikuttavuuden saavuttamiseen
- 4) Jokaisen sijoituksen vaikuttavuuden systemaattinen arviointi
- 5) Sijoituksen mahdollisten negatiivisten vaikutuksen arviointi, seuranta ja tarvittaessa korjaaminen
- 6) Sijoituksen vaikuttavuuden seuranta tavoitteisiin peilaten ja tarvittaessa toimintaa korjaten
- 7) Exit-strategian suunnittelu huomioiden sen vaikutukset toiminnan vaikuttavuuteen
- 8) Vaikuttavuuden dokumentointi ja arviointi sekä prosessien kehittäminen kokemusten perusteella
- 9) Julkinen sitoutuminen näiden periaatteiden noudattamiseen ja säännöllinen itsenäinen toimintamallin vahvistaminen

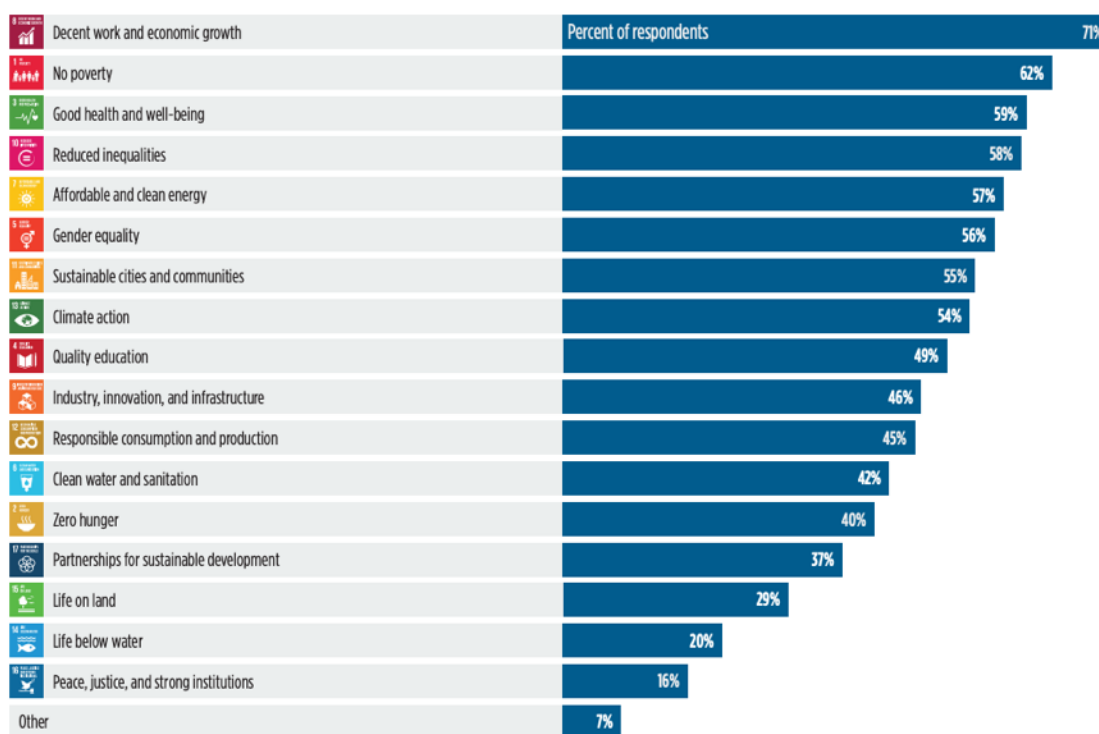
Tällä hetkellä vaikuttavuuden määrittely ja mittaaminen jäävät usein sijoittajan arvioitavaksi ja sijoituksen kohteen toteutettavaksi. Markkinoilla on myös konsulttipalveluja vaikuttavuuden

mittaamiseen, mutta kaikille avoin, läpinäkyvä ja sovellettava kriteeristö puolueettomalle arvioinnille on vielä kehitteillä.

Keskeinen kriteeri sijoitusten arvioinnille ovat tällä hetkellä itse sijoituskohteet, esimerkiksi sijoitukset konkreettisen kestävyysongelman ratkaisemiseksi. Vaikuttavuutta mittaamaan pitää puolestaan määritellä kulloisenkin sijoituksen muutoksia ja niiden seuranta toimijan näkökulmasta, esimerkiksi markkinoiden, yhteistyökumppaneiden, työntekijöiden ja asiakkaiden kannalta. Ympäristötavoitteissa seuranta voi tehdä esimerkiksi hiilijalanjäljen tai vaihtoehtoisesti kädenjäljen muutosta vertaamalla. Vaikutusta voi seurata myös energian tuotannon, kulutuksen, tai siirtymän uusiutuvaan energiaan seurannalla. Käytännössä valittavaksi tulevat mittarit ensisijaisesti sen resurssin mukaisesti, jonka muutosta ollaan sijoituksen avulla toteuttamassa ja tukena tälle muut vaikuttavuuden mittarit kyseisessä yrityksessä/toiminnan kohteessa.

Figure 35: SDG-aligned impact themes targeted by impact investors

n = 294; respondents could select multiple answer options.

Note: 'Other' target SDG-aligned impact themes include affordable housing, technology and innovation, small and medium-enterprise development, racial equity, and cross-cutting themes such as job creation, focus on stakeholders with disabilities, gender equality, and environmental conservation. Some respondents also noted that they do not proactively target SDG-aligned impact themes.

Source: GIIN, 2020 Annual Impact Investor Survey

Kuva 4: GIIN selvityksen mukaan merkittävimmät vaikuttavuussijoittamisen kohteet pyrkivät ratkaisemaan työn ja talouskasvun, köyhyyden, terveyden ja hyvinvoinnin, tasa-arvon, uusiutuvan energiantuotannon, kestävien kaupunkien, ilmastomuutoksen ja koulutuksen tavoitteita.

Sosiaaliseen kestävyysasteen liittyvät toimet voivat olla esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten aseman ja elämän edellytysten parantamista, perusinfrastruktuurin rakentamista, peruspalveluiden saatavuuden edistämistä, edullisen asumisen tarjoamista tai elintarviketurvallisuuden edistämistä. Ympäristöön liittyvät toimet voivat olla esimerkiksi ympäristön kestävyysongelmien ratkaisuun sijoittaminen, kestävä ja uusiutuvat energiaratkaisut, jätehuolto, kiertotalouden ratkaisut ja alkutuotannon haasteet.

Upright Oy tuo läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta yritysten ja niiden arvoketjujen vaikutuksiin

Kestävyysasteen arviointi ja mittaaminen yrityksissä ja sijoituksissa on myös markkina, jossa on paljon kehitettävää niin läpinäkyvyyden, periaatteiden, työkalujen kuin standardienkin osalta. Globaalisti erilaisia työkaluja vaikutusten arviointiin on luomassa noin 200 toimijaa, joista suurin osa on varsin alkuvaiheessa. Niin yritykset, sijoittajat kuin yksityisetkin ihmiset kaipaavat luotettavaa ja läpinäkyvää tietoa päätöksensä tueksi.

Tavoitteena on tuottaa avointa dataa, joka on vertailukelpoista niin yritysten, rahastojen kuin teollisuudenalojenkin välillä ja mahdollistaa tarkastelun, joka pureutuu yritysten arvonaluonnon mekanismien vaikutuksiin strategisella tasolla.

Upright Oy on suomalainen yritys, joka tuo yritysten kokonaisvaikuttavuuden arvioinnin ja mittauksen osaksi liiketoiminnan vaikutusten arviointia. Yrityksen tavoitteena on tehdä yritysten vaikutuksista läpinäkyviä, jotta eri sidosryhmät voivat tehdä faktoihin perustuvia päätöksiä päättäessään minkä yritysten kanssa ne toimivat. Samalla se ohjaa toimijat tarkastelemaan ja

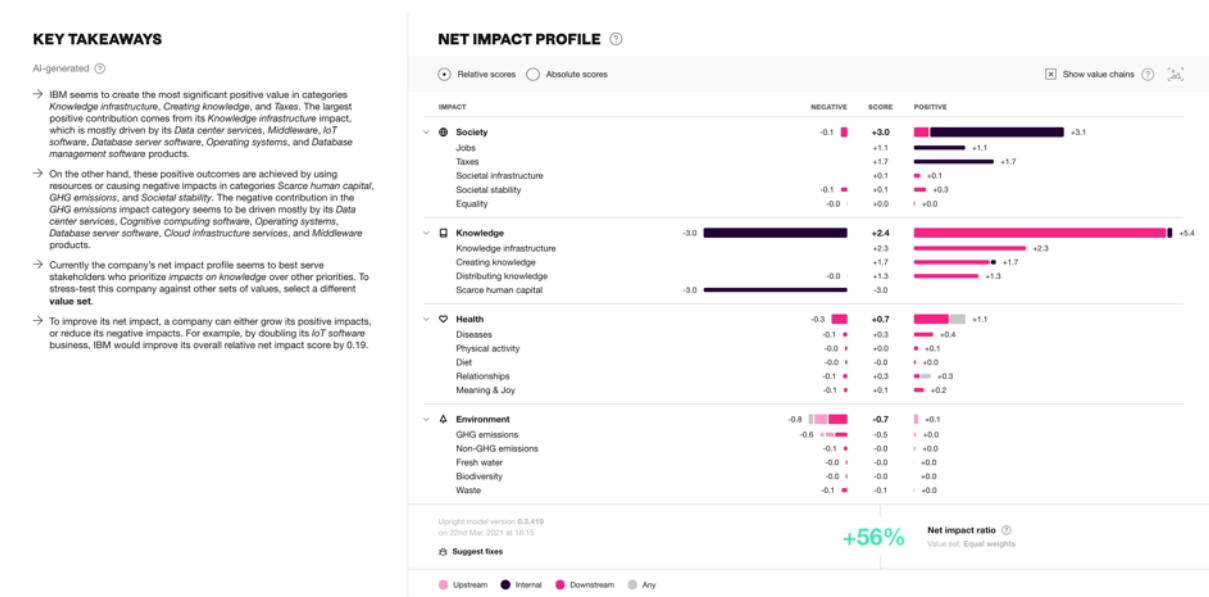
kehittämään toimintansa perusteita niiden joutuessa perustelemaan toimintaansa sidosryhmilleen avoimesti sen tuottamien systeemisten nettovaikutusten kautta.

Maaliskuussa 2021 esitelty <https://netimpactreport.com/> esittelee tarkemmin sekä Uprightin näkemyksen vaikutusten laskentaan, yrityksen toimintaperiaatteet ja matemaattisen laskentamallin, joka perustuu nettovaikutuksen arviointiin. Käytännössä malli summaa yrityksen negatiiviset ja positiiviset vaikutukset ympäröivään maailmaan ja esittää lopputuleman nettovaikutuksena. Uprightin nettovaikutusmalli huomioi yrityksen ydinliiketoiminnan merkittävimmät vaikutukset ympäristöönsä ja se pureutuu koko arvoketjuun alkutuotannosta loppukäyttäjälle saakka. Se käyttää työssään algoritmia, joka käsittelee sekä tieteellistä tietoa että julkisia tietokantoja, kuten tieteellisiä tutkimuksia sisältävää CORE-tietokantaa, maailman pankin tietokantaa, OECD:n eri tietokantoja ja lukuisia muita puolueettomia ja arvostettuja tiedon lähteitä.

Mallin viitekehyksen arviointikategoriat ovat yhteiskunta, tieto, terveys ja ympäristö, jotka osaltaan sisältävät eri teemoja.

<https://model.uprightproject.com/> sivun kautta pääsee katsomaan suoraan yritysten tietoja, jotka on palvelussa arvioitu nettovaikutuksiltaan. Toistaiseksi palvelu kattaa lähinnä suuryrityksiä, mutta tulevien vuosien aikana on tarkoitus, että palvelu laajenee kattamaan laajan määrän yrityksiä.

Tarkemman kuvan yrityksen ja sen arvoketjun nettovaikuttavuuden laskennasta ja sen esittämisestä saa esimerkkiyritys IBM:n kautta. Jokaisessa arviointikategoriassa pääsee näkemään sen osuuden nettovaikuttavuuden muodostumisesta ja vielä tarkemmin osat, joista se muodostuu. Julkisessa palvelussa on yrityksen nettovaikutusprofiili, jonka tulokset voi eriyttää yrityksen suoriin vaikutuksiin ja sen osuuteen arvoketjun vaikutuksista. Tietoja pystyy tarkastelemaan absoluuttisina tai suhteellisina. Laajempi, sopimusperusteinen palvelu mahdollistaa myös mm. yrityksen kehityksen seuraamisen, tietojen vertailun yritysten kesken tai suhteessa globaaleihin muutoksiin tai EU kestävyysdentavoitteisiin.

Kuva 5. IBM esimerkkiprofilii, katso tarkemmin <https://model.uprightproject.com/company/4ac6bf8b-fe4a-4251-a42b-4ab510949ad9/IBM>

Palvelun kautta näkee paitsi muiden yritysten vaikutusprofiileja, sen kautta voi myös lähteä rakentamaan ymmärrystä oman yrityksensä nettovaikutuksista. Julkisen tietokannan lisäksi Upright tarjoaa yrityksille palvelua, joka auttaa yrityksiä sekä arvioimaan että kommunikoimaan omia nettovaikutuksiaan. Lisäksi sen tuottama tieto tarjoaa yritykselle pohjaa sen liiketoiminta- ja vastuullisuusstrategian suunnittelulle. Esimerkki yrityksen scorecardista löytyy IBM osalta: <https://netimpactreport.com/images/net-impact-scorecard-ibm.pdf>. Yrityksille, jotka ovat kiinnostuneet arvioimaan ja kehittämään omaa nettovaikutustaan, löytyy lisätietoja täältä.

Yritykselle, joka haluaa lähteä kehittämään omaa nettovaikutusten arviointiaan ja siitä viestimistä, Uprightillä on myös seuraavia ohjeita:

- Tutustukaa oman arvoketjunne kokonaisvaikutuksiin, ottakaa vastuunne kokonaisuuden kehittämisestä ja viestikää avoimesti sekä arvoketjunne vaikutuksista että omasta roolistanne siinä
- Olkaa toiminnassanne ja viestinnässänne virkistävän avoimia toimintanne negatiivisista vaikutuksista. Älkää häivyttäkö haasteita, vaan nostakaa ne keskiöön ja kertokaa, miten kehittäte toimintanne niiden osalta.
- Kertokaa tämän vastapainoksi, millaisia positiivisia vaikutuksia tuotatte ja millaiseksi nämä yhdessä negatiivisten kanssa muodostavat nettovaikutukseenne ympäröivälle yhteiskunnalle.
- Asettakaa suoritukseenne kontekstiin, jotta tiedon saaja pysty ymmärtämään kokonaisuuden ja halutessaan vertailemaan sitä.
- Osoittakaa vaikutusten kehitys aikajanalla, joka näyttää myös työn, jonka olette tehneet ja miten olette edistäneet teille keskeisiä asioita

Vaikuttavuussijoittaminen Suomessa

Vaikuttavuussijoittaminen on luonteeltaan kansainvälistä, mutta ympäristö- ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi sijoituskohteita löytyy myös Suomesta, samoin Suomessa toimivia vaikuttavuussijoittajia on yhä lisääntyvissä määrin.

Suomessa toimivia vastuullisuussijoittamisen toimijoita ovat esimerkiksi:

- *FIM*
- *FINNFUND*
- *TEM Vaikuttavuusinvestointien osaamiskeskus*
- *Suomen Vaikuttavuussijoitus*
- *Castrén&Snellman*
- *Tesi*
- *Taaleri*
- *Nordic FoodTech VC*
- *Pääomasijoittajat*

Nordic FoodTech VC on pääomasijoitusrahasto, jonka sijoituskohteiden arvioinnissa positiivisella vaikuttavuudella on keskeinen rooli.

Rahasto sijoittaa kohteisiin, jotka tuottavat ratkaisuja tulevaisuuden kestäväan ruokatuotantoon ensisijaisesti kehittämällä uusia ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestäviä ruoantuotanto- ja jakelumenetelmiä sekä muuttamalla kulutustapoja ja tottumuksia. Tavoitteena ovat resurssitehokas ja

ekologinen ravintoarvoketju, uusien ravintoaineiden käyttöönotto ja kokonaisvaltainen hyvinvoinnin lisääminen. Nimensä mukaisesti rahasto keskittyy pohjoismaisen osaamisen kehittämiseen globaaleiksi ratkaisuuksi. Markkina on merkittävä: ruokateollisuus on keskeinen toimiala ympäristön kestävyden kannalta. Sen arvo EU-alueella on 1200 miljardia euroa vuodessa ja se on suurin työllistävä teollisuuden toimiala.

NFT.VC sijoittaessa start-up yrityksiin vaikuttavuuden mittarien määrittäminen on alkuvaiheessa hyvin haastavaa ja tulee ajankohtaiseksi myöhemmin yritysten päästessä tuotekehityksensä pidemmälle. Luotettavaan mittaamiseen ja arviointiin tarvitaan lähivuosina sekä standardien, että laskentamenetelmien kehitystä ja yhdenmukaistamista.

Osana sijoituspäätöksen tekemistä arvioidaan aina voimakkaasti yrityksen vaikuttavuuspotentiaalia sen perusteella, minkälaista muutosta ne voivat ruokaketjuun tuottaa.

Esimerkkinä sijoituskohteista on *EniferBio*, joka käyttää biojalostamojen ravinnerikkaita sivuvirtoja Pekilosienen kasvatukseen tuottaen siten kestävästi kasvatettua proteiinia käytettäväksi kalanrehun tuotannossa. Vaikuttavuus ruokaketjussa tulee siitä, että Pekilosieni proteiinilla korvataan kalanrehuntuotannossa käytettävää soijaa, joka on ympäristövaikutuksiltaan raskas kasvavan tuotantonsa johdosta, jonka mahdollistamiseksi raivataan esimerkiksi sademetsiä peltoalaksi. Kestävä kalanrehun tuotanto tukee kestävästä kalankasvatusta, jolla tuotetaan kestävästi hyvinvointia tukevaa ravintoa ja puolestaan vähennetään globaalia ylikalastuksen ympäristökuormaa.

Toisena esimerkkinä sijoituskohteista on *Chromologics*, joka tuottaa punaista elintarvikeväriä kestävästi bioreaktorissa homeitiöiden avulla. ChromoRed elintarvikeväri on vegaaninen, kosher- ja halal-ruokavaliointiin sopiva. Sen vaikuttavuus tulee sen kautta, että tuotantotavalla korvataan perinteisiä, ympäristö- ja eettiseltä kuormitukseltaan korkeampia punaisen elintarvikevärin tuotantotapoja. Kyseisen elintarvikevärin markkinan koko on noin 2 miljardia euroa ja sen odotetaan kasvavan kasviproteiinien, joita käytetään lihan korvikkeena kasvattaessa markkinoitaan.

StepOne Tech Oy löysi vaikuttavuussijoittajan kehittämäänsä eFlexFuel-teknoologiaan, joka vähentää autoilun hiilidioksidipäästöjä

Suomalainen StepOne Tech Oy on kehittänyt *eFlexFuel-teknoologian*, joka vähentää autoilun hiilidioksidipäästöjä jälkiasennettavalla laitteella mahdollistaen bioetanolin käytön polttoaineena useissa bensiini ja hybridi-autoissa. Yritys vastaa itse koko tuotteen arvoketjusta sen suunnittelusta ja kehittämisestä kaupallistamiseen.

Tuotekehitys lähti käyntiin 2010-luvun alkupuolella bioetanolin tultua markkinoille siitä ymmärryksestä, että bensiinikäyttöisten ajoneuvojen määrä tulee lisääntymään vielä ainakin 2010- ja 2020- lukujen ajan ja ne tulevat olemaan hallitsevana teknologiana autokannassa vielä pitkään sen jälkeenkin. Markkinoilla

ei ollut skaalautuvaa ratkaisuja sille, miten ympäristön kannalta kestävämpää bioetanolia voitaisiin ottaa näyttöön näissä ajoneuvoissa.

Yritys panosti vuosia tuotteen kehittämiseen ilman ulkopuolista rahoitusta. Sijoittajan etsimisessä sille oli keskeistä, ettei rahoitusta toteuteta ainoastaan tuotto-odotus edellä, vaan että sijoittaja jakaa yrityksen näkemyksen pitkän aikavälin kestävästä vaikuttavuudesta ja teknologiaa kehitetään positiivinen vaikuttavuus tärkeimpänä kriteerinä. Lisäksi yritykselle oli merkityksellistä, että sijoitus toteutettiin Venture Building – mallin mukaisesti, jossa pääomasijoittaja tuo yritykseen sijoituksen lisäksi omaa osaamistaan. Tämä edistää sitä, että yrityksen kokonaisvaikuttavuutta ja arvoa rakennetaan pitkäjänteisesti yhteistyössä.

eFlexFuelin vaikuttavuuden mittaus toteutetaan yhtälöllä, jossa määritellään hiilijalanjäljen päästövähennemä per kilometri käytettäessä bioetanolia käyttövoimana bensiinin sijaan. Tätä peilataan keskimääräiseen vuotuisen ajoneuvon kulutukseen ja käyttökilometreihin. Kokonaisvaikuttavuutta tarkastellaan käyttöön otettujen tuotteiden määrällä. Bioetanolin hiilijalanjäljen päästövähennemässä on tuotantotapakohtaisia eroja, mikä pystytään ottamaan myös huomioon markkinakohtaisesti. Tähän mennessä eFlexFuelia on myyty jo yli 20 maahan, ja Suomen lisäksi tuotteen päämarkkinat ovat tällä hetkellä Ranskassa ja Yhdysvalloissa. Katso lisää eFlexFuelista: <https://youtu.be/sArIBpYVIBU>

Kuva 6. eFlexFuel on ajoneuvon jälkiasennettava laite, joka mahdollistaa ympäristöystävällisen bioetanolin käytön polttoaineena.

Metsä Fibre Kemin biotuotetehdas – käytännön esimerkki investointipäätöksen ympärillä toteutetusta vaikuttavuuden arvioinnista yritysalueella

Metsä Group on suomalainen, kansainvälisesti toimiva metsäteollisuuskonserni. Se muodostuu Metsäliitto Osuuskunnasta, siihen kuuluvista Metsä Forestista (puunhankinta ja metsäpalvelut) ja Metsä Woodista (puutuotteet) sekä osuuskunnan tytäryhtiöistä Metsä Tissuesta (pehmo- ja tiivispaperit), Metsä Boardista (kartonki) ja Metsä Fibrestä (sellu- ja sahateollisuus). Metsäliitto Osuuskunta on Metsä Groupin emoyritys, johon kuuluu noin 100 000 metsänomistajaa. Metsä Group konsernin liikevaihto vuonna 2020 oli 5,1 mrd euroa ja se työllisti 9200 henkilöä.

Seuraavassa kerrottu esimerkki *Metsä Fibren Kemin biotuotetehtaan investointipäätöksen* ympärillä toteutetusta vaikuttavuuden arvioinnista on osa HENRY – hiilineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet hankkeen vaikuttavuussijoittamisen konseptia. Se nostaa esille yritysalueen vaikuttavuuden arvioinnin paitsi osana sijoituspäätöstä, myös yrityksen vastuullisuustavoitteiden saavuttamista, oman arvoketjunsä vaikuttavuutta sekä yhteiskunnallista ja ympäristöön kohdentuvaa vaikuttavuutta. Metsä Groupin investointipäätös Kemin biotuotetehtaan rakentamiseksi on esimerkki sijoituksesta, jonka yhteydessä sijoituksen vaikuttavuutta - sekä sen positiivista että mahdollista negatiivista vaikutuksia on tutkittu ja analysoitu laajasti ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

Tavoitteena ymmärrys biotuotetehtaan vaikutuksista sekä yrityksen omiin kestävän kehityksen tavoitteisiin että laajempiin yhteiskunnallisiin kestävyystavoitteisiin

Metsä Fibren Kemin sellutehtaan elinkaari tuli 2010-luvun lopulla vaiheeseen, jossa tuli tehdä päätös sen jatkosta. Tehtaan tuotteiden vahvat kysyntänäkymät tukivat tuotannon kasvattamista. Vuonna 2018 käynnistettiin esiselvitysvaihe, jossa arvioitiin 2 vaihtoehtoa Kemin sellutehtaan uudistamiseksi:

- 1) Rakennetaan Kemiin uusi biotuotetehdas, joka on sellun tuotannoltaan, puun kulutukseltaan ja työllisyysvaikutuksiltaan selvästi nykyistä sellutehdasta suurempi. Sähköenergian omavaraisuusastetta nostetaan merkittävästi ja tehtaan biotuotevalikoimaa kasvatetaan.
- 2) Pidennetään nykyisen tehtaan elinkaarta modernisoimalla useita osastoja ja säilytetään nykyinen tuotantokapasiteetti sekä puun käyttö nykytasolla.

Esiselvityksessä tutkittiin erityisesti puuraaka-aineen saatavuutta sekä Kemin teollisen infrastruktuurin ja logististen yhteyksien kehitysmahdollisuuksia. Nämä edellytykset täytyivät ja esiselvitysvaihe puolsi uuden biotuotetehtaan rakentamista Kemiin, koska uutta teknologiaa ja tuotantomenetelmiä edustava tehdas olisi kokonaisvaikutuksiltaan merkittävästi parempi sekä ympäristölle että yhteiskunnalle. Uusi biotuotetehdas mahdollistaisi merkittävästi paremman ympäristösuorituskyvyn ja kestävän valmistuksen sekä kiertotalouden mukaiset tuotantoratkaisut. Päätöksessä tehdasinvestoinnista oli tärkeää ymmärtää, mikä on tehtaan kokonaisvaikutus sekä yrityksen omiin kestävän kehityksen tavoitteisiin että laajempiin yhteiskunnallisiin kestävyystavoitteisiin.

Ympäristö- ja vesitalouslupa

Suoraa arviointia ympäristön ja tehtaan lähialueen asukkaiden näkökulmasta toteutettiin ympäristövaikutusten arvioinnissa eli YVA:ssa. YVA-prosessin päätteeksi saatiin perusteltu päätelmä,

jota hyödynnettiin ympäristö- ja vesitalouslupaprosessissa. Luvassa annetaan määräyksiä muun muassa toiminnan päästöistä sekä niiden rajoista ja vähentämisestä. Luvassa on arvioitu ja rajoitettu esimerkiksi biotuotetehtaan päästöjä vesistöön ja ilmaan sekä määritelty velvoitteita estämään ja korjaamaan ympäristölle koituvia vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arvioinnin ja ympäristölupaprosessin aikana käytiin avointa keskustelua tehtaan sidosryhmien kanssa, ja dialogin perusteella esimerkiksi lämpöpäästöjä lähivesistöihin rajoitetaan entisestään teknisillä ratkaisulla.

Metsä Groupin kestävyystavoitteet 2030

Osana arviointiprosessia tehdasinvestointia arvioitiin Metsä Groupin oman 2030 kestävyystavoitteiden viitekehyksen kautta, johon kuuluu 4 keskeistä näkökulmaa:

- 1) METSÄ
 - Metsiin sitoutuneen hiilen määrän lisääminen 30 prosentilla vuodesta 2018
 - Tuotteisiin sitoutuneen hiilen määrän lisääminen 30 prosentilla vuodesta 2018
 - Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- 2) ILMASTO JA YMPÄRISTÖ
 - Fossiilittomat tehtaot - Fossiiliset CO₂-päästöt 0, fossiilittomien polttoaineiden osuus 100%
 - Resurssitehokas tuotanto
 - tuotannon sivuvirtojen 100 %:nen hyödyntäminen
 - Prosessiveden käytön tehostaminen 25 %:lla vuosina 2018–2030
- 3) KESTÄVIÄ VAIHTOEHTOJA
 - Fossiilittomat raaka-aineet
 - Vastuullinen toimitusketju
 - 100 % toimittajista toimii asetettujen ympäristö-, sosiaalisten ja taloudellisten vastuullisuusvaatimusten mukaisesti (Supplier Code of Conduct)
 - Raaka-aineiden jäljitettävyys 100 %
- 4) TURVALLISUUS JA HYVINVOINTI
 - Vastuullinen yrityskulttuuri – eettisyysbarometri 100 %
 - Turvallinen ja tapaturmaton työympäristö – Tapaturmataajuus (LTA1) 0

Metsä Groupin kestävä kehityksen tavoitteet kiinnittyvät YK:n asettamiin kestävä kehityksen tavoitteisiin 6. Puhdas vesi ja sanitaatio, 7. Edullista ja puhdasta energiaa, 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua. 9. Kestävä teollisuutta, innovaatiota ja infrastruktuureja, 12. Vastuullista kuluttamista, 13. Ilmastotekoja, 15. Maanpäällinen elämä ja 17. Yhteistyö ja kumppanuus. Omien kestävyystavoitteidensa kautta Metsä Group kiinnittyy yhteiskunnan kestävyden haasteiden ratkaisuun, joka on merkittävä teema myös sen asiakkaille ja muille sidosryhmille sekä yhteiskunnalle. Metsä Group mittaa ja seuraa tavoitteiden kehitystä suhteessa referenssivuoden tasoon ja raportoi tavoitteiden täyttymisestä konsernitason tasolla.

Taloudellinen kestävyys keskiössä

Tärkeä näkökulma kestäväan kehitykseen on taloudellinen. Yrityksenä Metsä Groupin yksi merkittävä tehtävä on tuottaa taloudellista kestävyttä, joka toteutetaan ympäristöä suojellen sekä ihmisten, niin työntekijöiden, metsänomistajien kuin tehtaiden lähiympäristön asukkaiden, hyvinvointi huomioon ottaen. *Etlan raportti (2016) Suurten yritysten ja niiden arvoketjujen roolista* taloudessa analysoi suuryritysten, mm. Metsä Groupin, taloudellista merkitystä, suoraa työllisyysvaikutusta sekä laajempia arvoketjuja ja niiden vaikutuksia arvonnäkökulmaan, vientiin, talouskasvuun ja sitä kautta valtion talouteen. Samassa raportissa Etlä on toteuttanut case-esimerkkinä arvioinnin Metsä Fibren 2017 Äänekoskella käynnistämästä biotuotetehtaasta, joka valmistaa sellun lisäksi useita muita biotuotteita, tuottaa bioenergiaa yli oman tarpeen, eikä käytä fossiilisia polttoaineita. Biotuotetehtaan tavoitteena on, että puuraaka-aine ja tuotannon sivuvirrat hyödynnetään sataprosenttisesti. Kemiin rakennettava tehdas vastaa Äänekosken tehdasta, mutta on kapasiteetiltaan suurempi ja teknologisesti edelleen kehittynyt. Raportissa on ensisijaisesti arvioitu investoinnin taloudellisia vaikutuksia rakentamisvaiheessa ja elinkaarensa aikana. Kyseinen raportti on toiminut osana vaikuttavuuden arviointia myös Kemin tehtaan sijoituspäätöksen vaikuttavuuden kokonaisarvioinnissa.

Metsä Group Vihreän rahoituksen viitekehys

Kemin biotuotetehtaan rakentaminen on 1,6 mrd. euron investointi, joka toteutetaan 40 % omarahoitusosuudella ja 60 % lainaosuudella. Lainaosuudessa noudatetaan Metsä Groupin *Vihreän rahoituksen viitekehystä*, joka kytkee kestävyystavoitteet konsernin investointeihin ja niihin liittyviin rahoitusratkaisuihin. Viitekehys on arvioitu kansainvälisiin vastuullisuuskysymyksiin ja -arviointeihin erikostuneen Systainalyticsin toimesta. Sen mukaan Metsä Groupin investoinnit biokierrotalouteen, moderniin tuotantoteknologiaan ja tehokkaisiin prosesseihin *ovat luotettavia ja vaikuttavia*. Rahoittajat ovat koko ajan kasvavassa määrin kiinnostuneita ja tietoisia rahoituskohteiden vaikutuksista ja niiden todentamisesta.

Sidosryhmät, ekosysteemit ja arvoketjut

Rahoittajien lisäksi asiakkaat, muut sidosryhmät ja yhteiskunnan ja ympäristön kestävyysvaatimukset vaativat sitä, että yrityksen pitää olla selvästi kunnianhimoisempi kestäväan kehityksen toteuttamisessa, kuin mitä lainsäädäntö edellyttää. Suuressa konsernissa vaikutuksia voidaan parantaa merkittävimmin uusien investointien kautta. Olemassa olevista tehtaista pidetään huolta oikea-aikaisilla suurenkorjauksilla ja kehitysinvestoinneilla, mutta ne perustuvat pitkälti niihin teknologisiin ratkaisuihin ja prosesseihin, jotka niihin on aikanaan toteutettu. Uusissa hankkeissa tavoitteet ovat aina selvästi korkeammat ja niiden kautta parannetaan myös konsernin kokonaisvaikutuksia merkittävimmin. Tärkeä näkökulma sidosryhmiin laajentuvaan vaikuttavuuteen on myös biotuotetehtaan ympärille kehittyvä ekosysteemi, joka tuottaa lisäarvoa ja laajentaa arvoketjuja ja sitä kautta vaikuttavuutta tuotannon sivuvirroista. Esimerkiksi Äänekosken biotuotetehtaan yhteyteen on käynnistynyt yhteistyöhankkeita, joissa tutkitaan ja kehitetään puumateriaalipohjaisia kiertotalouden mukaisia innovaatioita. Esimerkkeinä ovat sellupohjainen tekstiilikuitu, puupohjaiset 3D kuitutuotteet korvaamaan mm. fossiilista raaka-aineista valmistettuja ruokapakkauksia, metanolin jatkojalostus sellunkeiton sivutuotteesta sekä tehtaan päästöinä tulevan hiilidioksidin hyödyntäminen saostetun kalsiumkarbonaatin valmistuksessa. Näiden

kautta rakentuu suuren tehtaan tuotannon ja sivuvirtojen ympärille laajempaa arvoketjua ja vaikuttavuus laajenee. Nämä eivät suoraan ole mukana vaikuttavuusarvioinnissa, mutta ne ovat kokonaisuuden kannalta merkittäviä.

Investointi Kemin uuteen biotuotetehtaaseen parantaa konsernin ympäristösuorituskykyä

Vaikuttavuuden arvioinnin tulemana oli, että investointi Kemin uuteen biotuotetehtaaseen parantaa konsernin ympäristösuorituskykyä aiempaan tehtaaseen verrattuna ja edistää suoraan sen tavoitteita fossiilittomista tehtaista ja niiden resurssitehokkaasta tuotannosta ja mahdollistaa muiden tavoitteiden edistämistä.

Uusi tehdas tuottaa biopohjaisia lopputuotteita ilman fossiilisia polttoaineita ja kiertotalouden periaatteiden mukaisesti esimerkiksi suljetun kemikaalikierron avulla. Uusiutuva puuraaka-aine ja tuotannon sivuvirrat tullaan hyödyntämään biotuotteina sekä yhtiön että yhteistyökumppaneiden toimesta. Selluntuotannon sivuvirroista saatavia biotuotteita ovat esimerkiksi mäntyöljy, tärpähti, bioenergia, tuotekaasu ja rikkihappo. Mahdollisia uusia jalosteita ovat mm. sellupohjaiset tekstiilikuidut, biokomposiitti

ja ligniinijalosteet. Tämän ohella tehdas tuottaa uusiutuvaa sähköä 2,0 TWH vuodessa. Ylijäämä sähkö, jota tehdas ei omassa toiminnassaan tarvitse, toimitetaan valtakunnan sähköverkkoon. Positiivinen vaikuttavuus ympäristöön toteutuu sekä tehtaan infrastruktuurin kautta, joka on suunniteltu toimimaan kiertotalouden mukaisesti, että tuotteiden avulla, joilla voidaan korvata fossiilisten materiaalien käyttöä. Uusi biotuotetehdas korvaa yhtiön nykyisen sellutehtaan Kemissä, ja vaikka kokonaiskapasiteetti kasvaa, ympäristövaikutukset jopa vähentyvät aiemman tehtaan ympäristövaikutuksiin verrattuna. Paitsi sijoituksen vaikuttavuudesta, tämä on mielenkiintoinen esimerkki siitä, miten olemassa olevaa yritystoimintaa käytännössä kehitetään ympäristövastuullisempaan suuntaan.

Metsä Groupissa on käytössä jatkuvan parantamisen periaate. Konsernissa on määritetty kestävä kehityksen 2030 tavoitteet ja niihin liittyvät kehitystoimenpiteet. Yhtiön johtoryhmä ja hallitus seuraavat tavoitteiden toteutumista tiiviisti. ”Edistämme näitä tavoitteita määrätietoisesti ja tulevina vuosina, kun hankkeissa edetään ja pääsemme sitä kautta yhä lähemmäs nyt asetettua tavoitetasoa, arvioidaan varmasti myös tarve nostaa tavoite- ja ambitiotasoa vielä tätäkin korkeammalle. Jatkuvan parantamisen periaatteiden mukaisesti kehittämiskohteita löytyy aina”, toteaa Pehu-Lehtonen.

Yritykselle merkityksellinen kestävyden viitekehys vastuullisuustyön pohjana

Kaija Pehu-Lehtonen Metsä Groupilta suosittelee, että yritykset, jotka haluavat lähteä arvioimaan oman toimintansa vaikuttavuutta, tunnistavat ensin oman liiketoimintansa kannalta keskeisimmät näkökulmat kestäväan yhteiskuntaan. Metsä Groupin tapauksessa heidän näkökulmiensa metsän, ilmaston ja ympäristön, kestävien vaihtoehtojen sekä turvallisuuden ja hyvinvoinnin kautta muodostui konsernille merkityksellinen ja toimiva viitekehys, jonka alle pystyttiin määrittelemään tavoitteet ja mitattavissa olevat tavoitetasot. Yritys on aina merkittävä paikallisesti työnantajana ja lisäarvon tuottajana, sekä yhteiskunnallisesti osana kestäväa taloutta. Yrityksen kannattaa myös miettiä omaa vaikuttavuuttaan arvoketjuissa, joissa se on osana, sekä omaa vaikutustaan ympäristöönsä.

Vaikuttavuussijoitukset mahdollistavat muutosta, mutta vaativat yritykseltä ja yritysalueelta aitoa, omaehtoista ja mitattavissa olevaa yhteiskunnan ja ympäristön ongelmien ratkaisua

Vaikuttavuus, sen arviointi ja mittaaminen ovat keskeinen teema sekä vaikuttavuussijoittamisessa että suurella todennäköisyydellä valtaosassa tulevaisuuden sijoitustoimintaa. Rahoitusta toimintaansa saadakseen yrityksen tulee pystyä sekä arvioimaan, perustelemaan että läpinäkyvästi esittämään arvionsa toimenpiteen vaikuttavuudesta sekä ympäristölle että yhteiskunnalle.

Vaikuttavuuden tunnistaminen ja osoittaminen omassa toiminnassa on aina ensisijaisesti yrityksen vastuulla. Tämä koskee sekä sijoittajien etsimistä sekä jatkossa voimistuvissa määrin myös yrityksen yhteistyökumppaneita ja asiakkaita.

Vaikuttavuuden arviointi, mittaaminen ja todentaminen ovat tällä hetkellä voimakkaassa kehitystilassa. Vaikka tällä hetkellä se tuntuukin haastavalta kokonaisuudelta käytännössä kaikkien toimijoiden näkökulmasta, on todennäköistä, että tulevien vuosien aikana ratkaisut löytyvät ja valtavirtaistuvat siten, että kaikkien yritysten toimintaa pystytään arvioimaan. Se, päästäänkö mittaamisessa tai arvioinnissa miten eksaktille tasolle ei välttämättä ole merkityksellistä – arviointia voidaan tehdä laajempien linjausten ja vaikutusten näkökulmasta ja osoittaa erilaisten vaikutusten painoarvot läpinäkyvästi ja myös kaikille käyttäjille havainnollisesti.

Virtuaalinen yritysalue on myös kiinnostava kokonaisuus tarkasteltavaksi vaikuttavuussijoittamisen näkökulmasta.

HENRY – hankkeen ratkaisufoorumeissa on nostettu esiin merkittävä määrä erilaisia teemoja, joilla yritysalueella toimivat yritykset yhdessä voisivat parantaa ympäristöjalanjälkeään. Ne on suurelta osin koottu Virtuaalisen yritysalueen konseptiin, jossa fyysisen yritysalueen yhtenä kerroksena on virtuaalinen alusta, joka kokoaa yritysalueen yhteisesti käytettävät palvelut sekä yhdessä tekemisen kokonaisuudeksi. Alusta tavoittelee toimintamallina sekä taloudellista kannattavuutta yrityksille tuotettavan lisäarvon kautta, että sellaista ympäristöön ja yritysalueen ihmisten hyvinvointiin liittyvää vaikuttavuutta, joka voisi olla myös peruste vaikuttavuussijoitukselle alustan kehittämiseen.

“Ruokasektorilla on pääomia tarjolla vain tulevaisuuskestäviin yrityksiin - ja pian tämä on totta muillakin aloilla.”

Mika Kukkurainen. NFT.VC 19.3.2021

Lähteet

HENRY Vaikuttavuussijoittamisen ratkaisufoorumi 14.1.2020 esitykset ja materiaalit sekä ryhmäkeskustelut

Konseptin pilotointi ja käytännön esimerkit, haastattelut:

Jonne Kuittinen, pääomasijoittajat, 11.3.2021

Mika Kukkurainen, NFT VC, 12.3.2021

Tuomo Isokivijärvi, StepOne Tech Oy, 5.3.2021

Kaija Pehu-Lehtonen, Metsä Group 22.3.2021

Toni Laitinen, Upright Oy, 18.3.2021

CastrenSnellman

Chromologics

eFlexfuel

Eniferbio

FIM

Finnfund

Finsif

GIIN

GIIN 2

IFC

Impact principles

Metsägroup

MetsäFibre Kemin biotuotetehtä

Netimpactreport

NFT.vc

OP-media

OP-media 2

Sustainanalytics

Upright project

Vaikuttavuussijoitus

Lisätiedot Turun yliopisto, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Essi Silvonen esersi@utu.fi